

LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMAS

I SKYRIUS. BENDROJI DALIS

1 straipsnis.

Lietuvos Respublikos biudžetinę struktūrą sąlygoja valstybės sandara ir administracinis teritorinis suskirstymas. Lietuvos valstybinę biudžeto sistemą sudaro savarankiškas Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas ir taip pat savarankiški vietos savivaldybių biudžetai. Pastarieji skirstomi į aukštesniosios ir žemesniosios pakopos savivaldybių biudžetus. Aukštesniosios pakopos savivaldybių biudžetus sudaro rajonų (apskričių) ir Respublikos miestų biudžetai, žemesniosios – apylinkių ir gyvenviečių (valsčių), taip pat rajono miestų biudžetai.

Biudžetai sudaromi vieneriems metams – nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. įskaitytinai.

2 straipsnis.

Lietuvos biudžetuose sukaupiama nacionalinių pajamų dalis, kuri skiriama Respublikos švietimo, kultūros, mokslo, sveikatos apsaugos, socialinio aprūpinimo bei socialinės šalpos, gamtos apsaugos programoms įgyvendinti, ūkiui plėtoti, valstybinės valdžios ir valstybės valdymo įstaigoms išlaikyti bei krašto apsaugai.

3 straipsnis.

Mokesčius ir kitas įmokas į biudžetus nustato Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos įstatymai. Rajonų (apskričių) ir Respublikos miestų Tarybos gali nustatyti vietines rinkliavas.

Visi Lietuvos teritorijoje esantys juridiniai ir privatūs asmenys jiems nustatytus mokesčius bei kitas įmokas moka į atitinkamus Respublikos biudžetus.

4 straipsnis.

Pajamų ir išlaidų paskirstymas tarp Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų nustatytas šio įstatymo 12, 13, 28 ir 29 straipsniuose.

Privačių asmenų pajamų mokestis ir akcizai (apyvartos mokestis) yra visų biudžetų bendri pajamų šaltiniai. Jų įplaukų dalį (procentais), skiriamą Respublikos miestų ir rajonų (apskričių), kartu su žemesniosios pakopos, savivaldybių biudžetams, vienodu dydžiu nustato Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba Lietuvos Respublikos Vyriausybės teikimu. Įplaukų dalys (procentais) nustatomos atskirai pagal privačių asmenų pajamų mokestį ir akcizus (apyvartos mokestį).

5 straipsnis.

Įstaigoms, išlaikomoms iš biudžetų lėšų, leidžiama turėti nebiudžetinių lėšų. Įstaigoms, finansuojamoms iš valstybės biudžeto, nebiudžetinių lėšų sudarymo ir naudojimo taisyklės nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė, o įstaigoms, finansuojamoms iš savivaldybių biudžetų, – savivaldybių vykdomieji organai.

6 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetai sudaromi ir vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir bendrosiomis taisyklėmis, kurias tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

7 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetams taikoma vienoda pajamų ir išlaidų klasifikacija, kurią nustato Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

8 straipsnis.

Savivaldybių biudžetų, taip pat Lietuvos ministerijų savarankiškų departamentų ir valstybinių įmonių bei įstaigų finansinių planų sudarymo metodikos klausimus tvarko Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

9 straipsnis.

Lietuvos biudžetų kasos operacijų vykdymą organizuoja Lietuvos bankas per Respublikos kredito įstaigas.

10 straipsnis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir savivaldybių vykdomųjų organų žinias apie patvirtintus biudžetus ir jų įvykdymą skelbia valstybinės statistikos įstaigos. Informacija apie savivaldybių biudžetų tvirtinimą ir vykdymą pateikiama Lietuvos Respublikos finansų ministerijai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

II SKYRIUS.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS BIUDŽETAS

11 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas yra centralizuotas finansinių išteklių fondas, kuriame sukaupiama ir perskirstoma dalis Respublikos nacionalinių pajamų.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto sukaupti finansiniai ištekliai yra naudojami bendravaltstybinėms reikmėms finansuoti. Be to, per Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka perskirstomi finansiniai ištekliai vietos savivaldybės poreikiams tenkinti.

12 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto pajamas sudaro Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyti mokesčiai ir kitos įmokos į biudžetą.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui priskiriama:

- 1) juridinių asmenų pelno mokestis;
- 2) akcizai (apyvartos mokestis);
- 3) privačių asmenų pajamų mokestis;
- 4) muitų pajamos;
- 5) pajamos už eksploatuojamus ir realizuojamus valstybės turtus;
- 6) automobilių inspekcijos rinkliavos;
- 7) kitos įmokos.

1 punkte nurodytą mokestį į valstybės biudžetą moka juridiniai asmenys, nepriskirti savivaldybių nuosavybei. Šių mokėtojų 20 procentų pelno mokesčio sumos įskaitoma į savivaldybių biudžetus.

2 ir 3 punktuose nurodytų mokesčių įskaitoma į valstybės biudžetą ta dalis, kuri lieka atmetus sumas, įskaitomas į savivaldybių biudžetus.

5 punkte nurodytų pajamų į valstybės biudžetą įskaitoma ta dalis, kuri gaunama už eksploatuojamą ir realizuojamą valstybės turtą.

7 punkte nurodytos kitos įmokos valstybės ar savivaldybių biudžetams priskiriamos vadovaujantis jų ėmimo įstatymuose numatyta tvarka, o nesant tokių – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais.

13 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimai skiriami šioms bendravalstybinėms reikmėms:

- 1) švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos ir sporto programoms įgyvendinti;
- 2) socialiniam aprūpinimui ir socialinei šalpai;
- 3) mokslui ir techninei pažangai;
- 4) gamtos apsaugai;
- 5) ūkio plėtojimui reguliuoti;
- 6) krašto apsaugai;
- 7) valstybinės valdžios, valstybės valdymo ir teisėtvarkos įstaigoms išlaikyti;
- 8) dotacijoms rajonų (apskričių) ir Respublikos miestų biudžetams;
- 9) išoriniams valstybės ryšiams;
- 10) kitoms priemonėms pagal Lietuvos Respublikos įstatymus įgyvendinti.

14 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžete sudaromas Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo fondas, kurio dydis nustatomas tvirtinant valstybės biudžetą. Jo lėšos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais skirstomos apmokėti išlaidoms, kurių negalima numatyti tvirtinant biudžetą (išskyrus išlaidas valdymo aparatui išlaikyti).

15 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžete sudaromos kasos apyvartos lėšos. Jos sudaromos iš biudžeto lėšų likučio, o kai jo nepakanka, – iš planinių pajamų. Kasos apyvartos lėšų dydis nustatomas tvirtinant Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą.

Kasos apyvartos lėšos naudojamos kasos pajamų laikinam trūkumui padengti ir turi būti atstatytos ne vėliau kaip iki biudžetinių metų pabaigos.

16 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto projekto sudarymą organizuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto projektą rengia Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto projektas rengiamas remiantis valstybės įstatymų aktais, valstybinės statistikos duomenimis, socialinėmis-ekonominėmis programomis ir mokslinėmis-techninėmis prognozėmis.

17 straipsnis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė svarsto Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą ir teikia jį Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai. Biudžeto projekte nurodoma:

- 1) bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal straipsnius;
- 2) bendra asignavimų suma ir jų paskirstymas Lietuvos Respublikos ministerijoms, savarankiškiems departamentams, įmonėms ir įstaigoms, išskiriant paprastasias ir nepaprastasias išlaidas;
- 3) kasos apyvartos lėšų sudarymo šaltiniai.

18 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto projektą svarsto Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatų nuolatinės komisijos ir rengia pasiūlymus bei išvadas Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai.

19 straipsnis.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba svarsto Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto projektą atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės pranešimą, Lietuvos

Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nuolatinių komisijų pasiūlymus bei išvadas ir papildomus pranešimus.

20 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą tvirtina Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba pagal rodiklius, nurodytus šio įstatymo 17 straipsnio 1, 2 ir 3 punktuose.

Patvirtintas Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas įforminamas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos įstatymu.

21 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas tvirtinamas ne vėliau kaip prieš dvi savaites iki biudžetinių metų pradžios.

Jeigu valstybės biudžetas laiku nepatvirtinamas, jo (iki patvirtinimo) išlaidos biudžetinių metų pradžioje kiekvienam mėnesiui negali viršyti praėjusiųjų metų valstybės biudžeto 1/12 išlaidų.

22 straipsnis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė valstybės biudžeto vykdymą organizuoja per Lietuvos Respublikos finansų ministeriją ir jos įstaigas, kitas valstybės įstaigas bei įmones.

23 straipsnis.

Lėšos, papildomai gautos vykdant Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą, ir netekusieji paskirties asignavimai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais skiriami valstybės papildomoms reikmėms tenkinti.

24 straipsnis.

Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą rengia Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir nustatyta tvarka bei laiku teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

25 straipsnis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė svarsto Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą ir teikia ją tvirtinti Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita tvirtinama pagal rodiklius, nurodytus šio įstatymo 17 straipsnyje.

III SKYRIUS. VIETOS SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETAİ

26 straipsnis.

Vietos savivaldybių biudžetai yra sudėtinė Lietuvos Respublikos valstybinės biudžeto sistemos dalis. Juose sukaupiamos lėšos socialinėms, ekonominėms bei kitoms vietinės reikšmės programoms finansuoti ir vietos savivaldybės įstaigoms išlaikyti.

27 straipsnis.

Kiekviena rajono (apskrities), Respublikos miesto, apylinkės ir gyvenvietės (valsčiaus), taip pat rajono miesto savivaldybė turi savarankišką biudžetą.

28 straipsnis.

Savivaldybių biudžetų pajamas sudaro:

- 1) juridinių asmenų pelno mokestis;
- 2) akcizai (apyvartos mokestis);
- 3) privačių asmenų pajamų mokestis;

- 4) pajamos už eksploatuojamą ir realizuojamą savivaldybių turtą;
- 5) žemės mokestis;
- 6) pastatų ir statinių savininkų mokestis;
- 7) transporto priemonių savininkų mokestis;
- 8) valstybinis (žyminis) mokestis;
- 9) kitos įmokos;
- 10) dotacijos.

1 punkte nurodytą mokestį į savivaldybių biudžetus moka savivaldybių nuosavybe esantys mokėtojai. Šis mokestis tarp rajonų (apskričių) ir žemesniosios pakopos savivaldybių biudžetų paskirstomas atsižvelgiant į vietinio ūkio objektų priklausomumą atskiroms Taryboms. Be to, į savivaldybių biudžetus įskaitoma 20 procentų juridinių asmenų pelno mokesčio, kurį sumoka ne savivaldybės nuosavybe esantys mokėtojai. Tarp rajonų (apskričių) ir žemesniosios pakopos savivaldybių biudžetų šio mokesčio įplaukas skirsto rajonų (apskričių) Tarybos.

2 ir 3 punktuose nurodytų mokesčių į Respublikos miesto ir rajono (apskritis), kartu su žemesniosios pakopos, savivaldybių biudžetus įskaitoma ta procentinė dalis, kurią šio įstatymo 4 straipsnyje numatyta tvarka nustato Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba. Rajonams (apskritims) nustatytą šių mokesčių procentinę dalį tarp rajono (apskritis) ir žemesniosios pakopos savivaldybių biudžetų skirsto tų rajonų Tarybos.

5 punkte nurodytos pajamos priskiriamos Respublikos miestų arba rajonų (apskričių) žemesniosios pakopos savivaldybių biudžetams.

4, 6, 7, 8 ir 9 punktuose nurodytos pajamos savivaldybių biudžetams priskiriamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymais, o nesant tokių, – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais. Jeigu kai kurių pajamų priskyrimas paskiriems biudžetams minėtuose aktuose nenumatytas, jas skirsto rajonų (apskričių) Tarybos.

10 punkte numatytos dotacijos Respublikos miestų ir rajonų (apskričių) biudžetams skiriamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Dotacijos žemesniosios pakopos savivaldybių biudžetams skiriamos iš rajonų (apskričių) biudžetų.

29 straipsnis.

Savivaldybių biudžetų asignavimai skiriami:

- 1) vietos savivaldybių vykdomoms švietimo, kultūros, sveikatos apsaugos, sporto ir gamtos apsaugos programoms bei socialinei šalpai finansuoti;
- 2) vietos savivaldybių ūkiui plėtoti ir reguliuoti;
- 3) vietos savivaldybių valstybinės valdžios ir vykdomiesiems organams išlaikyti;
- 4) kitoms priemonėms pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir vietos savivaldybių Tarybų sprendimus įgyvendinti.

30 straipsnis.

Savivaldybių biudžetuose sudaromos kasos apyvartos lėšos. Jos sudaromos iš atitinkamo biudžeto lėšų likučio, o kai jo nepakanka, – iš planinių pajamų. Lėšų dydis nustatomas tvirtinant savivaldybių biudžetus.

Kasos apyvartos lėšos naudojamos kasos pajamų laikinam trūkumui padengti ir turi būti atstatytos ne vėliau kaip iki biudžetinių metų pabaigos.

31 straipsnis.

Vykdam savivaldybių biudžetus, papildomai gautos lėšos ir netekusieji paskirties asignavimai lieka vietos savivaldybių Tarybų žinioje ir jų sprendimais skiriami savivaldybių papildomoms reikmėms tenkinti.

32 straipsnis.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiajai Tarybai, Lietuvos Respublikos arba aukštesniosios pakopos savivaldybių organams priėmus sprendimus, dėl kurių keičiasi savivaldybių biudžetų

pajamos arba išlaidos, daromi atitinkami tarpusavio atsiskaitymai tarp valstybės biudžeto ir Respublikos miestų bei rajonų (apskričių) biudžetų, arba tarp rajonų (apskričių) ir žemesniosios pakopos savivaldybių biudžetų.

33 straipsnis.

Savivaldybių biudžetų projektus rengia atitinkamų Tarybų vykdomieji organai. Savivaldybių biudžetų projektai rengiami remiantis Respublikos įstatymų aktais, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos arba rajonų (apskričių) Tarybų nustatytomis procentinėmis akcizų (apyvartos mokesčio) ir privačių asmenų pajamų mokesčio įplaukų, skiriamų savivaldybių biudžetams, dalimis, valstybinės statistikos duomenimis, socialinėmis-ekonominėmis programomis ir mokslinėmis-techninėmis prognozėmis.

34 straipsnis.

Savivaldybių vykdomieji organai parengtus biudžetų projektus teikia atitinkamoms Taryboms.

35 straipsnis.

Savivaldybių biudžetų projektus svarsto atitinkamų Tarybų nuolatinės komisijos ir rengia pasiūlymus bei išvadas Taryboms.

36 straipsnis.

Savivaldybių Tarybos svarsto biudžetų projektus, atsižvelgdamos į Tarybų vykdomųjų organų pranešimus ir nuolatinių komisijų pasiūlymus bei išvadas.

37 straipsnis.

Savivaldybių biudžetus tvirtina atitinkamos savivaldybių Tarybos. Biudžeto tvirtinimas įforminamas savivaldybės Tarybos sprendimu. Jame nurodoma:

- 1) bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal pajamų straipsnius;
- 2) bendra asignavimų suma ir jų paskirstymas vienerių metų savivaldybės įstaigoms ir įmonėms, išskiriant paprastas ir nepaprastas išlaidas;
- 3) kasos apyvartos lėšų sudarymo šaltiniai.

38 straipsnis.

Savivaldybių biudžetai tvirtinami ne vėliau kaip prieš dvi savaites iki biudžetinių metų pradžios.

Jeigu savivaldybių biudžetai laiku nepatvirtinami, jų (iki patvirtinimo) išlaidos biudžetinių metų pradžioje kiekvienam mėnesiui negali viršyti praėjusiųjų metų šių biudžetų 1/12 išlaidų.

39 straipsnis.

Savivaldybių biudžetų vykdymą organizuoja savivaldybių Tarybų valdybos per jų suformuotus valdymo organus bei kitas šioms Taryboms priklausančias įstaigas ir įmones.

Rajonų (apskričių) ir Respublikos miestų Tarybų valdybų suformuoti valdymo organai kontroliuoja, kaip vykdomi savivaldybių biudžetai. Mokesčių ir kitų įmokų į savivaldybės biudžetus apskaičiavimą bei sumokėjimą kontroliuoja Lietuvos Respublikos finansų ministerijos valstybinės mokesčių inspekcijos.

40 straipsnis.

Savivaldybių biudžetų įvykdymo apyskaitos rengia atitinkamų savivaldybių Tarybų vykdomieji organai ir teikia tvirtinti savivaldybių Taryboms. Savivaldybių biudžetų įvykdymo apyskaitos tvirtinamos pagal rodiklius, nurodytus šio įstatymo 37 straipsnyje.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PIRMININKAS

V. LANDSBERGIS

Vilnius, 1990 m. liepos 30 d.
Nr. I-430